

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น

THE EVALUATION OF POTENTIAL DEVELOP FOR CHILD DEVELOPMENT CENTER PROJECT IN
LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION KHONKAEN PROVINCE

อินทวา พาน¹ กฤษณา คิตดี² และธนิรินทร์ รัตน์โอฬาร²

Inthawa Phan¹, Krissana Kiddee² and Thanin Ratanaolarn²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท ค.อ.ม. (สาขาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

²อาจารย์ สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

inthawaphan@gmail.com, kiddee2410@gmail.com, and krthanin@kmitl.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองของ CIPPI MODEL ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์ประจำการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน และ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักวิชาการ และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 250 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมี 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหา ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบที (t-test) แบบ dependent sample ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 พบว่า

- 1) ด้านบริบท มีผลการประเมินความสอดคล้อง/ชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$)
- 2) ด้านปัจจัยป้อนเข้า มีผลการประเมินความเหมาะสม/ความสอดคล้องและความเพียงพออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$)
- 3) ด้านกระบวนการมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$)
- 4) ด้านผลผลิต ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจหลังฝึกอบรม ($\bar{X} = 16.15$) สูงกว่าก่อนฝึกอบรม ($\bar{X} = 8.46$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05
- 5) ด้านผลกระทบมีระดับผลการประเมินความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$)

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การประเมินโครงการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น CIPPI MODEL การฝึกอบรม

Abstract

The purpose of this study was to evaluate a Child Development Center Potential Development Project in Local Administrative Organization in Khonkaen province via CIPPI MODEL. A total of 5 evaluation aspects including Context, Input, Process, Product and Impact were considered. The sample of the study was a group of participants in the 4th Child Development Center Potential Development Project in Local Administrative Organization in Khonkaen province, including 77 Child Development Center Chiefs and 250 Directors of Child Development Center, academics, and caregivers in Khonkaen province. The research instruments were a rating scale evaluation form and an achievement test. The data were analyzed by using mean ($\bar{X}$), and standard deviation (S.D.) and t-test for dependent samples. The results of the study were as followed;

The results of the study were as followed;

1. The project context of the project was at the highest level ($\bar{X} = 4.78$).
2. The project input was at a high level ($\bar{X} = 4.27$).
3. The project process was at a high level ($\bar{X} = 4.32$).
4. The post test scores ($\bar{X} = 16.5$) were higher than the pre-test score ($\bar{X} = 8.46$) at the significant level of .05
5. The project impact was at a high level ($\bar{X} = 4.27$).

Keywords: The development of child care centers; Evaluation; The local administrative organization; CIPP MODEL; Training;

1. บทนำ

จากแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 เรื่องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ให้ความสำคัญกับการศึกษาโดยรัฐต้องจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และไม่เก็บค่าใช้จ่าย ส่วนในระดับการศึกษาปฐมวัย รัฐบาลให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยเห็นว่าการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เด็กก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา [1]

ส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้มีการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เข้มแข็งพัฒนาความสามารถ เพื่อทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ นอกจากครูผู้ดูแลเด็กแล้วบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นับได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่ต้องเร่งสร้างศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถเพื่อส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก [2]

ดังนั้นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จึงได้จัดโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นขึ้นเพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะองค์ความรู้ หลักการในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษา รวมไปถึงการประกันคุณภาพการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้[3] ซึ่งการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่นปีงบประมาณ 2557 ที่ผ่านมามีการประเมินความพึงพอใจเพียงด้านเดียว ซึ่งยังขาดการประเมินที่ครอบคลุมทั้งระบบ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ และปรับปรุงการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ทางสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงเห็นควรให้นักประเมินที่มีความรู้ในด้านการประเมินโครงการได้ทำการประเมินโครงการในครั้งนี้ ซึ่งผู้ประเมินได้ดำเนินการขอเป็นผู้ประเมินโครงการและได้รับการตอบรับให้เป็นผู้ประเมินโครงการในครั้งนี้ โดยเน้นรูปแบบการประเมินที่ครอบคลุมทั้งระบบเนื่องจากรูปแบบการประเมินเป็นเครื่องชี้ทิศทางการประเมินว่าเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง ผู้ประเมินต้องทำอะไรบ้าง การเลือกรูปแบบการประเมินจึงต้องเลือกให้สอดคล้องกับความจำเป็นหรือความต้องการของผู้ใช้ผลประเมิน[4] ซึ่งในการประเมินครั้งนี้ผู้ประเมินประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบCIPPI MODEL (Context-Input-Process-Product-Impact: CIPPI model) เป็นผลการศึกษาโดย วิโรจน์ สารรัตน์ (2554) [5] ใน 5 ด้าน มาเป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ เพื่อให้เห็นผลการประเมินที่ครอบคลุมทั้งระบบ[6]

2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ

3. กรอบแนวคิดของการประเมิน

แนวคิดในการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ผู้ประเมินประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดการประเมินแบบ CIPPI (Context-Input-Process-Product-Impact : CIPPI model) ซึ่งมีการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท (context) เป็นการประเมินความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบายการ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านปัจจัยป้อนเข้า (input) เป็นการประเมินความเหมาะสม/ความสอดคล้องและความเพียงพอของวิทยากร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ระยะเวลา และการจัดการฝึกอบรมของโครงการ 3) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมฝึกอบรม 4) ด้านผลผลิต (product) เป็นการประเมินความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาการฝึกอบรม และ 5) ด้านผลกระทบ (Impact) เป็นการประเมินผลของการนำความรู้ ความเข้าใจ และทักษะต่างๆ ของผู้เข้าร่วมฝึกอบรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน

4. ขอบเขตของการประเมิน

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ผู้ประเมินกำหนดขอบเขตการประเมินไว้ดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน

1.1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านบริบทและด้านผลกระทบ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ

1.2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นักวิชาการ และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 250 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4

2) ตัวแปรที่ใช้ในการประเมิน

ตัวแปรที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบไปด้วยผลการประเมิน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

1) แบบประเมินด้านบริบทและด้านผลกระทบ สำหรับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 77 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีหัวหน้าศูนย์ประจำการ เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยด้านบริบทมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 และด้านผลกระทบ มีค่า IOC เท่ากับ 0.80 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

2) แบบประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า และด้านกระบวนการ สำหรับผู้เข้าฝึกอบรมในโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2558 รุ่นที่ 4 จำนวน 250 คน เป็นลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยด้านปัจจัยป้อนเข้ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-0.80 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และด้านกระบวนการมีค่า IOC เท่ากับ 0.80 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71

3) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านผลผลิตก่อนและหลังฝึกอบรมของโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอก สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.40-0.73 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.73 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73

6. การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ด้านบริบทและด้านผลกระทบจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำการ จำนวน 77 คน ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตจากผู้เข้าฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 รุ่นที่ 4 จำนวน 250 คน โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ด้านบริบท ทำการเก็บข้อมูลก่อนเริ่มโครงการ
- 2) ด้านปัจจัยป้อนเข้า และด้านกระบวนการ ทำการเก็บข้อมูลวันสุดท้ายของการฝึกอบรม
- 3) ด้านผลผลิต ทำการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการฝึกอบรม
- 4) ด้านผลกระทบ ทำการเก็บข้อมูลหลังการฝึกอบรมเสร็จแล้วเป็นระยะเวลา 2 เดือน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินนำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาที่อยู่ในสภาพสมบูรณ์ถูกต้อง ครบถ้วนมาวิเคราะห์หาผลการประเมินในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านบริบท ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลกระทบ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ด้านผลผลิตทำการเปรียบเทียบผลก่อนฝึกอบรมกับหลังฝึกอบรมด้วยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังฝึกอบรม โดยใช้สถิติทดสอบที่ (t-test) แบบ dependent sample

8. เกณฑ์การประเมิน

การประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยมีเกณฑ์การประเมินในแต่ละด้านดังนี้

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม มาก

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม น้อย

คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความสอดคล้อง/ความชัดเจน/ ความเหมาะสม น้อยที่สุด

9. ผลการประเมิน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับผลการประเมิน จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ด้านบริบท (n=77)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
1. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553	4.83	0.41	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา	4.75	0.46	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4.77	0.46	มากที่สุด
4. ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับระยะเวลาในการฝึกอบรม	4.78	0.45	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
5. กิจกรรมในวิธีดำเนินงานโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ	4.79	0.44	มากที่สุด
6. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ในการจัดทำโครงการ	4.75	0.46	มากที่สุด
รวม	4.78	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ด้านบริบทอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D.=0.4)

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับผลการประเมิน จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ด้านปัจจัยป้อนเข้า (n=250)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
1. วิทยากร	4.41	0.71	มาก
1.1 การสร้างแรงจูงใจในการฝึกอบรมของวิทยากร	4.35	0.71	มาก
1.2 ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	4.62	0.59	มากที่สุด
1.3 มีเทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย	4.34	0.71	มาก
1.4 สามารถสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมและความเป็นกันเองของวิทยากรต่อผู้รับการฝึกอบรม	4.48	0.75	มาก
1.5 ความเหมาะสมในการใช้สื่อประกอบการบรรยายของวิทยากร	4.27	0.76	มาก
1.6 สามารถตอบคำถามได้ชัดเจน	4.42	0.68	มาก
2. สื่อวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่	4.22	0.71	มาก
2.1 สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.12	0.69	มาก
2.2 สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเพียงพอ	4.14	0.71	มาก
2.3 ความสอดคล้องของเอกสารกับเนื้อหาในการฝึกอบรม	4.38	0.66	มาก
2.4 ความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้ในการฝึกอบรม	4.34	0.64	มาก
2.5 ความเหมาะสมของสภาพแสงสว่างในขณะที่ฝึกอบรม	4.19	0.76	มาก
2.6 การจัดสถานที่ฝึกอบรม รวมทั้งโต๊ะเก้าอี้ มีความเหมาะสม เพียงพอ	4.18	0.75	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
3. ระยะเวลา	4.16	0.65	มาก
3.1 ความเหมาะสมของระยะเวลา กับเนื้อหาในการฝึกอบรม	4.14	0.66	มาก
3.2 ความเหมาะสมของระยะเวลา ในการนำเสนอเนื้อหา	4.18	0.64	มาก
4. การจัดการฝึกอบรม	4.08	0.64	มาก
4.1 ความเหมาะสมของการ ประชาสัมพันธ์	4.02	0.65	มาก
4.2 ความเหมาะสมในการ ลงทะเบียนการเข้าร่วมฝึกอบรม	4.14	0.63	มาก
รวม	4.27	0.70	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ด้านปัจจัยป้อนเข้า ในภาพรวมของมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27, S.D.= 0.70$)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับผลการประเมิน จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ด้านกระบวนการ (n=250)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
1. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการ ประกันคุณภาพการศึกษา	4.31	0.57	มาก
2. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมเรื่องมาตรฐานการศึกษาและ เอกลักษณ์	4.33	0.57	มาก
3. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมเรื่องการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ จากการประเมินภายนอกของ สมศ.	4.31	0.59	มาก
4. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพ	4.41	0.58	มาก
5. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมเรื่องการเขียนโครงการและ แผนปฏิบัติการประจำปี	4.34	0.62	มาก
6. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ฝึกอบรมเรื่องการประเมินโครงการและ รายงานการประเมินโครงการ	4.30	0.69	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
7. ความเหมาะสมในการจัด กิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำ ฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา	4.27	0.65	มาก
8. ความเหมาะสมในการจัด กิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการประเมิน ตนเองตามมาตรฐานการศึกษา	4.30	0.59	มาก
9. ความเหมาะสมในการจัด กิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการจัดทำ รายงานการประเมินตนเอง ประจำปี (SAR)	4.30	0.59	มาก
รวม	4.32	0.61	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ด้านกระบวนการ ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32, S.D.= 0.61$)

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังฝึกอบรม โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 เรื่อง การพัฒนา คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รายการ	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test
คะแนนทดสอบก่อน ฝึกอบรม	250	8.46	2.98	30.67*
คะแนนทดสอบหลัง ฝึกอบรม	250	16.15	2.91	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าผู้เข้าฝึกอบรมมีคะแนนทดสอบก่อน อบรมเฉลี่ยเท่ากับ 8.46 และเมื่อได้มีการฝึกอบรมไปมีคะแนน ทดสอบหลังอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 16.15 เมื่อพิจารณาค่าสถิติ ทดสอบที (t-test) พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนน ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ ระดับความคิดเห็น จากการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ด้านผลกระทบ (n=77)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
1. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน	4.46	0.60	มาก
1.1 สามารถนำความรู้ที่ได้รับมา ประยุกต์ใช้กับนักเรียน	4.43	0.57	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
1.2 เห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียน	4.62	0.54	มากที่สุด
1.3 สามารถนำความรู้ที่ได้รับมาร่วมพัฒนากับศูนย์เด็กเล็กเพื่อใช้กับนักเรียน	4.34	0.66	มาก
2. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก	4.28	0.66	มาก
2.1 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.44	0.64	มาก
2.2 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะจากการประเมินภายนอกของ สมศ. มาใช้ในการปรับปรุงในการปฏิบัติงาน	4.25	0.73	มาก
2.3 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.43	0.70	มาก
2.4 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการประจำปีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.18	0.62	มาก
2.5 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินโครงการและรายงานการประเมินโครงการ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.01	0.62	มาก
2.6 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.36	0.65	มาก
2.7 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.38	0.59	มาก
2.8 สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี (SAR) มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน	4.22	0.70	มาก
2.9 สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมให้กับเพื่อนร่วมงานได้	4.29	0.67	มาก
3. ผลที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.14	0.62	มาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับผลการประเมิน
3.1 สามารถลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.25	0.54	มาก
3.2 มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนที่กำหนดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ	4.18	0.56	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 ด้านผลกระทบในภาพรวมมีระดับผลการประเมินในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=0.64)

10. สรุปผลการวิจัย

ผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละด้านมีผลการประเมินดังนี้

1. ด้านบริบทมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ด้านปัจจัยป้อนเข้ามีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ด้านกระบวนการมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. ด้านผลผลิตมีผลคะแนนทดสอบหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
5. ด้านผลกระทบมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

11. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2558 เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและผลการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยประยุกต์ใช้รูปแบบจำลอง CIPPI MODEL นำผลการประเมินมาอภิปรายตามกรอบการประเมิน ตามลำดับดังนี้

1) ผลการประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) พบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้อง/ชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด กับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษา ระยะเวลาในการฝึกอบรม และกิจกรรมในวิธีดำเนินการ เนื่องจากก่อนการเริ่มโครงการได้มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าฝึกอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2557 ที่ผ่านมา แล้วนำมาพิจารณาคัดเลือกประเด็นความต้องการจำเป็นของบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับสมหวัง พิธิยานุวัฒน์[7] พบว่า การประเมินบริบทของโครงการเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดโครงการเป็นการประเมินสภาพเศรษฐกิจ สังคมการเมือง ตลอดจนปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ อันนำไปสู่ทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการ จึงทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้อง/ชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2) ผลการประเมินด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation) พบว่า ความคิดเห็นของผู้ฝึกอบรมต่อปัจจัยป้อนเข้า ด้านวิทยากร ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ด้านระยะเวลา และด้านการจัดการฝึกอบรม มีความเหมาะสม เพียงพอในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการและการศึกษาความผิดพลาดจากการจัดโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ปีงบประมาณ 2557 ที่ผ่านมา ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อลดความผิดพลาดในการจัดโครงการครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยภาวิณี วัดเมือง[8] พบว่า การประเมินผลโครงการหลักสูตรพิเศษห้องเรียนภาษาอังกฤษด้านปัจจัยเบื้องต้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเป็นเพราะการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการที่ดี

3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) พบว่า ความเห็นของผู้ฝึกอบรมต่อกระบวนการฝึกอบรมมีความเหมาะสมมาก เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมมุ่งเน้นไปที่ความสำเร็จของผู้ฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมฝึกอบรม โดยทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นได้กำหนดและจัดกิจกรรมตรงตามวัตถุประสงค์ มีความเหมาะสม พอเพียงของด้านปัจจัยป้อนเข้าจึงทำให้ผลการประเมินด้านกระบวนการเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยวิไลพรรณ เสรีวัฒน์ [5] พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของการประเมินเชิงระบบ

โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากมีการจัดเตรียมสื่อ เอกสาร คู่มือในการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกภารกิจ การเตรียมบุคลากรก่อนการดำเนินงาน ทำให้ผลการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4) ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) พบว่า คะแนนของผู้ฝึกอบรมหลังฝึกอบรม ($\bar{X} = 16.15$) สูงกว่าคะแนนก่อนฝึกอบรม ($\bar{X} = 8.46$) เมื่อพิจารณาค่าสถิติทดสอบที (t-test) มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เพราะผู้ฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในการฝึกอบรมมากขึ้นหลังผ่านการฝึกอบรม อาจมีผลมาจากด้านบริบทที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้อง/ชัดเจนกับนโยบายและความต้องการของผู้ฝึกอบรม ด้านปัจจัยป้อนเข้าที่มีความเหมาะสมและความเพียงพอ และด้านกระบวนการที่มีการดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยภาวิณี วัดเมือง[8] พบว่า การประเมินด้านผลผลิตผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเป็นผลมาจากทุกด้าน เมื่อปัจจัยเบื้องต้นดี กระบวนการดีจึงส่งผลให้ผลผลิตอยู่ในเกณฑ์ที่ดีด้วย

5) ผลการประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) พบว่า หัวหน้าศูนย์ประจำการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความคิดเห็นว่าในภาพรวมด้านผลกระทบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากโดย 1) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้และนำมาร่วมพัฒนาให้เข้ากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อใช้กับนักเรียน พร้อมทั้งเห็นประโยชน์ในการนำความรู้จากการฝึกอบรมมาใช้กับนักเรียนมากขึ้น 2) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ดูแลเด็ก โดยผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และสามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมให้กับเพื่อนร่วมงานได้ 3) ผลที่เกิดขึ้นกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยผู้ผ่านการฝึกอบรมสามารถลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ตามเป้าหมายที่กำหนด ทำงานอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น มีความรวดเร็วในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับแผนที่กำหนด และมีความพร้อมในการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งต่อไปมากขึ้น สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการศึกษา [1] พบว่า ในการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ควรมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน พัฒนามาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอกผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีคุณธรรมและคุณภาพชีวิตที่ดี

12. ข้อเสนอแนะ

12.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้เป็นสารสนเทศ

1) ด้านบริบท จากผลการประเมินพบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยภาพรวมมีความสอดคล้อง/ชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรนำไปวางแผนดำเนินการอย่างเป็นระบบครบวงจรต่อไป

2) ด้านปัจจัยป้อนเข้า จากผลการประเมินพบว่าความเหมาะสม เพียงพอในระดับมากเป็นเพราะการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินโครงการ ดังนั้นในการจัดโครงการครั้งต่อไปควรนำความสำเร็จนี้ไปเป็นแนวทางเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดียิ่งขึ้นต่อไปได้

3) ด้านกระบวนการ จากผลการประเมินพบว่าความเห็นของผู้ฝึกอบรมต่อกระบวนการฝึกอบรมมีความเหมาะสมมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำความสำเร็จนี้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมสำหรับโครงการอื่นต่อไป

4) ด้านผลผลิต จากผลการประเมินพบว่าผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม ดังนั้นจึงควรนำความสำเร็จนี้ไปเป็นแนวทางในการวัดผลสำเร็จของโครงการต่อไป

5) ด้านผลกระทบ จากผลการประเมินความคิดเห็นในภาพรวมด้านผลกระทบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทั้งผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ผู้ดูแลเด็กและ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำความสำเร็จนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดโครงการสำหรับพัฒนาศักยภาพบุคลากรต่อไป

12.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษารูปแบบการประเมินโครงการ และ ออกแบบการประเมินให้ครอบคลุม ชัดเจนทั้งระบบ

2) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้จำกัดด้วยระยะเวลาจึงยังไม่สามารถประเมินผลกระทบในระยะยาวจนจบปีการศึกษาได้ ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์ครอบคลุมทั้งโครงการควรมีการประเมินด้านผลกระทบจนจบปีการศึกษาด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2557. **แผนพัฒนาการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ดของ พ.ศ. 2555-2559.** กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- [2] องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. 2557. **แนวทางความร่วมมือในการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กปฐมวัยในจังหวัดขอนแก่น.** ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.
- [3] กิตติ อุทธา. 2557. **รายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ประจำปี 2557.** ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.
- [4] จุฬารัตน์ และคณะ. 2555. **การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามโครงการระบบการพัฒนาคุณธรรมในสถานศึกษา, วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 11(2), น. 23-31.**
Jularat et al. 2012. An Evaluation of the Desired Characteristics of Private School Student under the Project of Moral Development System in Educational Institute. *Journal of Industrial Education, 11(2), p. 23-31.*
- [5] วิโรจน์ สารรัตนะ. 2554. **การวิจัยทางการบริหารศึกษา: แนวคิดและกรณีศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรพาพัฒนา.
- [6] วิลัยพรณ์ เสรีวัฒน์. 2555. **การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล.** ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [7] สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2553. **วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] ภาวิณี วัดเมือง. 2555. **การประเมินโครงการหลักสูตรพิเศษห้องเรียนภาษาอังกฤษ (Intensive English Program) กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งวัวแดง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.